

บทที่ 1

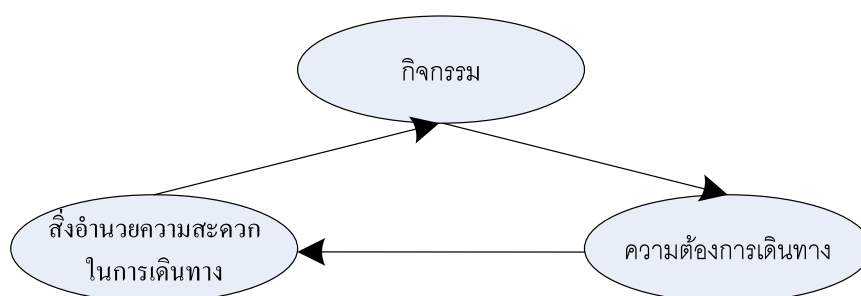
บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คนพิการเป็นคนด้อยโอกาสกลุ่มหนึ่ง ที่มีความต้องการความช่วยเหลือและการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านร่างกายและจิตใจ เพื่อให้คงสภาพเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่า มนุษย์ไม่เพียงแต่มีความต้องการปัจจัยพื้นฐาน 4 ประการ คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรคและที่อยู่อาศัยเท่านั้น แต่ยังมีความต้องการที่จะประกอบกิจกรรมทั่วไปในสังคม เช่น ต้องการมีส่วนร่วมในสังคมทุกด้าน ดังนั้นสังคมจึงควรให้ความเสมอภาคและให้โอกาสแก่คนพิการ เพื่อคนพิการจะได้มีโอกาสแสดงถึงศักยภาพของตนเองได้เช่นเดียวกับคนปกติทั่วไป จากความต้องการเข้าร่วมทางสังคมในด้านต่างๆ ทำให้คนพิการต้องการเข้าใช้อาคารหรือสถานที่ต่างๆ เพื่อประกอบกิจกรรมทางสังคม เช่น ที่พักอาศัย สถานที่ทำงาน โรงเรียน สวนสาธารณะ โรงพยาบาล ธนาคาร สถานที่ราชการและสถานที่อื่นๆคนพิการจึงต้องอาศัยสิ่งอำนวยความสะดวก ทั้งภายนอกอาคารและภายในอาคารช่วย เพื่อให้สามารถเข้าใช้สถานที่ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คนพิการจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเดินทางเพื่อประกอบกิจกรรมต่างๆ

เมื่อคนพิการมีความจำเป็นต้องเดินทาง การใช้ระบบขนส่งสาธารณะ เช่น รถไฟฟ้าใต้ดิน จึงเป็นทางเลือกหนึ่งที่มีคนพิการนิยมใช้บริการ เนื่องจากมีเส้นทางอยู่ในย่านเศรษฐกิจ ได้แก่ สถานีหัวลำโพง สถานีสามย่าน สถานีสีลม สถานีลุมพินี สถานีคลองเตย สถานีศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ สถานีสุขุมวิท สถานีเพชรบุรี สถานีพระรามเก้า สถานีศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย สถานีห้วยขวาง สถานีสุทธิสาร สถานีรัชดาภิเษก สถานีลาดพร้าว สถานีพหลโยธิน สถานีสวนจตุจักร สถานีกำแพงเพชรและสถานีบางซื่อ เป็นต้น มีความสะดวกสบายโดยมีบันไดเลื่อน ลิฟต์ ตู้เอทีเอ็ม โทรศัพท์สาธารณะ อาคารจอดรถและร้านค้าต่างๆ ไว้คอยให้บริการ มีความปลอดภัย อาทิเช่น มีระบบตรวจจับและแจ้งเตือนเหตุเพลิงไหม้ ระบบดับเพลิงด้วยน้ำ ระบบดับเพลิงด้วยสารสะอาด ระบบตรวจจับอุณหภูมิในอุโมงค์ เป็นต้น ประหยัดค่าใช้จ่ายโดยตลอดการเดินทางผู้พิการที่แสดงบัตรหรือสมุดประจำตัวคนพิการจะได้รับสิทธิยกเว้นค่าโดยสาร และประหยัดเวลาที่ใช้ในการเดินทาง ซึ่งเวลาที่ใช้ในการเดินทางตั้งแต่สถานีบางซื่อถึงสถานีหัวลำโพงใช้เวลาโดยรวมประมาณ 30 นาที

ดังนั้นสิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทาง การประกอบกิจกรรมและความต้องการในการเดินทางของคนพิการ จึงมีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือเมื่อมีความสะดวกสบายในการเดินทาง คนพิการก็จะมีการประกอบกิจกรรมต่างๆ มากขึ้น ในทางตรงกันข้าม เมื่อมีอุปสรรคในการเดินทางมาก ก็จะทำให้คนพิการประกอบกิจกรรมต่างๆ ลดลง และทำให้มีความต้องการในการเดินทางลดลง ดังแสดงความสัมพันธ์ในภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรม สิ่งอำนวยความสะดวกและความต้องการการเดินทาง

ด้วยเหตุนี้ จึงได้ทำการศึกษาความพึงพอใจเพื่อพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในรถไฟฟ้าใต้ดิน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกของรถไฟฟ้าใต้ดินได้อย่างเหมาะสม

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในการเข้าใช้บริการรถไฟฟ้าใต้ดินของคนพิการหรือทุพพลภาพ
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่อการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกของรถไฟฟ้าใต้ดิน
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการปรับปรุงและแก้ปัญหาต่อการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกของรถไฟฟ้าใต้ดิน

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1. ในการศึกษาจะศึกษาเฉพาะความพึงพอใจเพื่อพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกรถไฟฟ้าใต้ดิน
2. งานวิจัยนี้ครอบคลุมเฉพาะผู้พิการหรือทุพพลภาพทางการเคลื่อนไหวที่ใช้บริการรถไฟฟ้าใต้ดินในเขตกรุงเทพมหานคร

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบระดับความพึงพอใจของผู้พิการหรือทุพพลภาพที่ใช้บริการรถไฟฟ้าใต้ดิน
2. สามารถทราบถึงปัญหาและอุปสรรคต่อการเข้าถึงบริการสิ่งอำนวยความสะดวกของคนพิการหรือทุพพลภาพในการเข้าใช้บริการรถไฟฟ้าใต้ดิน
3. สามารถนำผลการวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกของรถไฟฟ้าใต้ดิน เพื่อให้คนพิการหรือทุพพลภาพสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้เป็นอย่างดี